

Suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelma 2019– 2023

Asianumero: KS.2019.0468
Päätöksentekoeelin Kunnanvaltuusto
n:
Päätöksen 19.6.2019
päivämäärä:
Vastuhenkilö: Viestintä- ja
digitalisaatiopäällikkö

Finspångin kunta

Sisällys

1.	Johdanto	5
1.1.	Suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelma	5
1.1.1.	Suunnitelma koskee seuraavia aloja:.....	6
1.2.	Suunnitelmassa toistuvien käsitteiden määrittely	7
2.	Tausta	7
2.1.	Finspångin kunnan tavoitteet	7
2.2.	Oikeus käyttää suomen kieltä asiointissa hallintoviranomaisten kanssa 7	
2.3.	Vastaus samalla kielellä	7
2.4.	Kielitaitoisen henkilöstön käytettävyydestä huolehtiminen	8
2.5.	Suomenkielinen esikoulu	8
2.6.	Suomenkielinen vanhustenhuolto	8
2.7.	Vanhustenhuolto muilla kansallisilla vähemmistökielillä	8
2.8.	Kulttuuri-identiteetti.....	8
2.9.	Tiedottaminen apua hakevalle	8
3.	Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen 1.1.2019 alkaen	9
3.1.	Vähemmistölain mukainen vahvistettu perussuoja tarkoittaa seuraavaa:	9
3.2.	Mahdollisuuksia suomenkieliseen, meänkieliseen ja saamenkieliseen esikouluopetukseen hallintoalueilla parannetaan seuraavasti:	9

3.3.	Vahvempi oikeus vähemmistökieliseen vanhustenhuoltoon tarkoittaa seuraavaa:	10
3.4.	Muita muutoksia	10
4.	Ruotsin kansainvälinen vastuu	10
4.1.	Puiteyleissopimus	11
4.2.	Vähemmistökielisopimus	11
5.	Ruotsin vähemmistöpolitiikka	11
6.	Julkisen vallan velvollisuudet	12
7.	Hallituksen vähemmistöpoliittiset tavoitteet	12
8.	Toimintaa ohjaavat yleiset lait	13
8.1.	Kielilaki (SFS 2009:600)	13
8.2.	Laki (SFS 2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä	13
8.2.1.	Yleiset säännökset	13
8.3.	Koululaki (2010:800)	14
8.3.1.	8 luku. Esikoulu kansallisilla vähemmistökielillä	14
8.3.2.	25 luku	14
8.3.3.	Muu pedagoginen toiminta kansallisilla vähemmistökielillä	14
8.4.	Sosiaalipalvelulaki (2001:453)	15
8.5.	Syrjintälaki (2008:567)	15
8.6.	Terveydenhuoltolaki (2017:30)	15
9.	Puutteet ja mahdollisuudet	16
9.1.	Hallituksen arvio	17
10.	Suomen kielen hallintoalue	17
10.1.	Yhteen veto Finspångin kunnan velvollisuuksista	18
10.2.	Kuvaus Finspångin kunnan tilanteesta	18
11.	Valtionapu	19
12.	Kielellinen tilanne	20
12.1.	Suomen kielen historia	20
12.2.	Suomen kieli nykyään	20
13.	Suomen kielen hallintoalueeseen liittyvä työ Finspångissa	20
13.1.	Työn pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	21
13.2.	Työtä koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	21
14.	Kunkin toiminta-alueen tilanteen kuvaus ja toimenpiteet	22
14.1.	Ruotsinsuomalaisille suunnattu tiedotus sekä näkyvyyden lisääminen	22
14.2.	Tilanne Finspångin kunnassa	22

14.2.1.	Tiedotusta ja näkyvyyttä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	23
14.2.2.	Tiedotusta ja näkyvyyttä koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	23
15.	Neuvonpito	23
15.1.	Neuvonpito jäsennettynä vuoropuheluna	24
15.2.	Neuvonpito Finspångin kunnassa	24
15.2.1.	Suomalaiset yhdistykset	24
15.3.	Ruotsinsuomalaisten ja kunnan yhteistoimintaa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	25
15.4.	Ruotsinsuomalaisten ja kunnan yhteistoimintaa koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	25
15.5.	Neuvonpitokokouksen tehtävät	25
16.	Kartoitukset	26
16.1.	Kartoitukset Finspångin kunnassa	26
16.2.	Kartoituksia koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet ..	27
16.3.	Kartoituksia koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	27
17.	Oikeus puhua suomea viranomaisen kanssa	27
17.1.	Tilanne Finspångin kunnassa	28
17.2.	Oikeutta puhua suomea viranomaisten kanssa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	28
17.3.	Oikeutta puhua suomea viranomaisten kanssa koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	28
18.	Vanhustenhuolto	29
18.1.	Nykytilanne Finspångin kunnassa	30
18.2.	Vanhustenhuoltoa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	31
18.3.	Vanhustenhuoltoa koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet ...	31
19.	Esikoulu	33
19.1.	Nykytilanne Finspångin kunnassa	33
19.2.	Esikoulua koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	33
19.3.	Esikoulua koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	34
20.	Peruskoulu	34
20.1.	Nykytilanne Finspångin kunnassa	35
20.2.	Peruskoulun äidinkielenopetusta koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	35
20.3.	Peruskoulun äidinkielenopetusta koskevat yleiset suuntaviivat/toimenpiteet	35
21.	Henkilöstön kehittäminen	35
21.1.	Nykytilanne Finspångin kunnassa	36

21.2.	Henkilöstön kehittämistä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	36
21.3.	Henkilöstön kehittämistä koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	37
22.	Kulttuuri.....	37
22.1.	Nykytilanne Finspångin kunnassa.....	37
22.2.	Kulttuuria koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	38
22.3.	Kulttuuria koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet	38
23.	Suomen kielen elvyttäminen	38
23.1.	Nykytilanne Finspångin kunnassa.....	39
23.2.	Suomen kielen elvyttämistä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet	40
23.3.	Suomen kielen elvyttämistä koskevat yleiset suuntaviivat/toimenpiteet	40
24.	Taloudelliset resurssit ja rahoitus	40
24.1.	Seuranta ja raportointi	41
24.2.	Nykytilanne Finspångin kunnassa.....	41
24.3.	Seurantaa ja raportointia koskevat yleiset suuntaviivat	41
25.	Viitteet.....	42
26.	Liitteet	42

1. Johdanto

1.1. Suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelma

Tämä toimintasuunnitelma on laadittu kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) mukaisesti. Lain 2 luvun 5 b §:ssä säädetään seuraavaa: ”Kuntien ja maakäräjien on hyväksyttävä vähemmistöpoliittista työtään koskevat tavoitteet ja suuntaviivat. Edellä olevan 1 momentin mukaisesti hyväksytyistä tavoitteista ja suuntaviivoista on pyynnöstä annettava tietoa viranomaiselle, jolla on 20 §:n mukainen seurantavastuu.”

Toimintasuunnitelman pohjana on käytetty muun muassa seuraavaa aineistoa:

- hallituksen esitys ”Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen – kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia” (hallituksen esitys 2008/09:158)
- laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

- vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199)
- kielilaki (2009:600)
- asetus (2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä
- suomea puhuvan henkilöstön tarvetta vanhustenhuollossa koskevan kartoituksen loppuraportti – kunnanhallitus hyväksynyt 13.1.2014 (6 §)
- toimenpidesuunnitelma 1.9.2014 – vanhustenhuolto suomen kielen hallintoalueeseen kuuluvassa Finspångissa
- Finspångin kunnan kartoitus suomen kielen hallintoaluetta koskevan toiminta-alueen tarpeista.

Vastaava virkamies on neuvotellut toimintasuunnitelmasta suomen kielen hallintoalueen neuvonpitoryhmän suomalaisten edustajien sekä sektorijohdon virkamiesten ja asianomaisten, lähinnä esikoulun ja vanhustenhuollon parissa toimivien päälliköiden kanssa.

Toimintasuunnitelma antaa suuntaa suomen kielen hallintoalueeseen liittyvän työn kehittämiseksi Finspångin kunnassa. Toimintasuunnitelman on tarkoitus olla dynaaminen työkalu päivittäisessä työssä laillisten oikeuksien suojaamiseksi ja ruotsinsuomalaisten aseman vahvistamiseksi. Toimintasuunnitelma sisältää pitkän aikavälin tavoitteita, osatavoitteita, suuntaviivoja ja toimenpiteitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimintasuunnitelman on tarkoitus olla elävä asiakirja, jonka tilannetta arvioidaan vuosittain seurantaviranomaiselle eli Tukholman läänin lääninhallitukselle annettavan vuosikertomuksen yhteydessä. Seurannan, arvioinnin ja tarveanalyysin tukena käytetään muun muassa kunnalla nykyisin olevia välineitä, esimerkiksi henkilöstökyselyä, käyttäjäkyselyä ja vuosittaista kartoitusta.

Vastaava virkamies on päättänyt käyttää suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelmaan liittyvässä työssään lähtökohtana laajaa määritelmää suomen kielen hallintoalueesta. Tämän vuoksi suunnitelma sisältää suuntaviivoja ja kehittämiskohteita, jotka koskevat kaikkia *kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (SFS 2009:724)* soveltamisalaan kuuluvia osa-alueita.

1.1.1. Suunnitelma koskee seuraavia aloja:

- vanhustenhuolto
- esikoulu
- äidinkieli
- kulttuuri ja vapaa-aika
- kielen elvytys
- henkilöstön kehittäminen ja koulutus
- tiedotus

- julkisen vallan käyttö.

1.2. Suunnitelmassa toistuvien käsitteiden määrittely

Sanaa ”ruotsinsuomalainen” käytetään Ruotsissa asuvista suomenkielisistä henkilöistä. Sanaa ”suomenruotsalainen” käytetään Suomessa asuvista ruotsinkielisistä henkilöistä. Suomenruotsalaiset haluavat käyttää nimitystä ”suomenruotsalainen”, vaikka he ovat muuttaneet Ruotsiin, eivätkä he yleensä tunne kuuluvansa ruotsinsuomalaisten ryhmään.

2. Tausta

2.1. Finspångin kunnan tavoitteet

Kunnan suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelmaan liittyvän työn lähtökohtana ovat *vähemmistöpolitiikan vahvistamista* koskevassa hallituksen esityksessä¹ ehdotettuihin suuntaviivoihin sisältyvät vähemmistöpoliittisten tavoitteiden kansalliset suuntaviivat sekä *suomea puhuvan henkilöstön tarvetta vanhustenhuollossa koskevan kartoituksen loppuraportti, jonka kunnanhallitus on hyväksynyt 13.1.2014 (6 §)*.

2.2. Oikeus käyttää suomen kieltä asioinnissa hallintoviranomaisten kanssa

Yksityisellä henkilöllä on oikeus käyttää suomen kieltä asioidessaan suullisesti tai kirjallisesti hallintoviranomaisen kanssa, jonka maantieteellinen toiminta-alue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Tämä pätee asioihin, joissa henkilö on osapuolena tai osapuolen edustajana, jos asia on yhteydessä hallintoalueeseen.

2.3. Vastaus samalla kielellä

Jos henkilö käyttää suomen kieltä tällaisessa asiassa, viranomainen on velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. Henkilöllä, jolla ei ole oikeusavustajaa, on lisäksi oikeus saada pyynnöstä kirjallinen suomenkielinen käännös asiassa annetusta päätöksestä ja päätöksen perusteluista. Viranomaisen on myös muutoin pyrittävä kohtaamaan yksityiset henkilöt heidän kielellään.

¹ Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199).

2.4. Kielitaitoisen henkilöstön käytettävyydestä huolehtiminen

Hallintoviranomaisten on pyrittävä huolehtimaan siitä, että käytettävissä on suomen kielen taitoista henkilöstöä silloin, kun se on tarpeen yksityisen henkilön asiointissa viranomaisen kanssa.

Hallintoviranomaiset saavat päättää erityisistä ajoista ja paikasta suomen kieltä puhuvien henkilöiden vastaanottoa varten, ja niillä voi olla erityiset puhelinajat.

2.5. Suomenkielinen esikoulu

Yksityisillä henkilöillä on tietyissä tapauksissa oikeus suomen kielellä tarjottavaan esikoulutoimintaan ja tiettyyn muuhun pedagogiseen toimintaan.

2.6. Suomenkielinen vanhustenhuolto

Henkilöllä, joka sitä pyytää, on oltava mahdollisuus saada koko vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoito tai olennainen osa siitä suomea osaavalta henkilöstöltä.

2.7. Vanhustenhuolto muilla kansallisilla vähemmistökielillä

Suomen kielen hallintoalueeseen kuuluvan Finspångin kunnan on tarjottava vanhustenhuollossa myös jiddiisiä, meänkieltä, romanikieltä tai saamea osaavan henkilöstön antamaa palvelua, jos kunnalla on käytettävissä kyseistä kieltä osaavaa henkilöstöä².

2.8. Kulttuuri-identiteetti

Kunnan on otettava vanhustenhuollossa huomioon vanhusten kulttuuri-identiteetin ylläpitämistä koskevat tarpeet.

2.9. Tiedottaminen apua hakevalle

Kunnan on tiedotettava vanhustenhuoltoon kuuluvaa apua hakevalle mahdollisuuksista saada palvelua ja hoitoa suomen kielellä. Lisäksi kunnan on tiedotettava, onko käytettävissä jiddiisiä, meänkieltä, romanikieltä tai saamea osaavaa henkilöstöä.

² Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199) 18 a §.

3. Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen 1.1.2019 alkaen

Hallitus esitteli *vähemmistöpolitiikan vahvistamista* koskevassa esityksessään³ vuonna 2018 uuden vähemmistöpoliittisen strategian, jonka tavoitteena on vahvistaa kansallisten vähemmistöjen kielen ja kulttuurin perussuojaa sekä suomen, meänkielen ja saamen kielen hallintoalueilla sovellettavia laajennettuja oikeuksia.

3.1. Vähemmistölain mukainen vahvistettu perussuoja tarkoittaa seuraavaa:

- Kaikkien kuntien ja maakäräjien on hyväksyttävä vähemmistöpoliittista työtään koskevat tavoitteet ja suuntaviivat.
- On tehtävä selväksi, että niillä kunnilla, maakäräjillä ja valtion hallintoviranomaisilla, joiden toiminnalla on merkitystä kansallisten vähemmistöjen tai vähemmistökielten kannalta, on ehdoton velvollisuus tiedottaa kansallisille vähemmistöille heidän lain mukaisista oikeuksistaan ja julkisen vallan vastuusta.
- Oikeus käyttää vähemmistökieltä kirjallisessa asiointissa tiettyjen viranomaisten kanssa koskee myös meänkieltä.
- Syrjintäasiamies (Diskrimineringsombudsmannen) on yksi viranomaisista, joiden kanssa yksityisellä henkilöllä on aina oikeus asioida kirjallisesti suomeksi, meänkielillä tai saameksi. Sama pätee Työnvälitykseen (Arbetsförmedlingen) asioissa, joissa henkilö on osapuolena.

3.2. Mahdollisuuksia suomenkieliseen, meänkieliseen ja saamenkieliseen esikouluopetukseen hallintoalueilla parannetaan seuraavasti:

- Oikeutta vähemmistökieliseen esikouluun koskeva sääntely siirretään koululakiin.
- Kunnan on tarjottava lapselle paikka kokonaan tai olennaisin osin vähemmistökielisessä esikoulussa tai muussa pedagogisessa toiminnassa, jos lapsen huoltaja sitä pyytää.

³ Sama kuin edellä.

- Selvittääkseen kysyntää kuntien on kysyttävä kaikilta paikkaa esikouluun tai muuhun pedagogiseen toimintaan hakevilta huoltajilta, haluavatko he paikan vähemmistökieliseen toimintaan.

3.3. Vahvempi oikeus vähemmistökieliseen vanhustenholtoon tarkoittaa seuraavaa:

- Oikeus suomenkieliseen, saamenkieliseen tai meänkieliseen vanhustenholtoon koskee toimintaa *kokonaan tai olennaisin osin*, ei koko toimintaa tai osaa siitä, kuten nykyään. Sama pätee hallintoalueiden ulkopuolisiin kuntiin, jos kunnalla on käytettävissä kyseistä kieltä osaavaa henkilöstöä.
- Oikeutta vähemmistökieliseen vanhustenholtoon hallintoalueen ulkopuolella laajennetaan koskemaan romanikieltä ja jiddiisiä.
- Kuntien on otettava vähemmistökielisessä vanhustenhollossa huomioon vanhusten kulttuuri-identiteetin ylläpitämistä koskevat tarpeet, sillä kulttuuri-identiteetillä voi usein olla vähintään yhtä suuri merkitys kuin kielellä.
- Kuntien on tiedotettava apua hakevalle mahdollisuudesta vähemmistökieliseen vanhustenholtoon.

3.4. Muita muutoksia

- Säännös, jolla selvennetään lain mukaista neuvonpitoa.
- Säännös, jonka mukaan hallintoviranomaisten on erityisesti edistettävä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja mahdollisuuksia neuvonpitoon heitä koskevissa asioissa.
- Säännös, jonka mukaan hallintoalueesta eroaminen edellyttää erityisiä syitä.

4. Ruotsin kansainvälinen vastuu

Valtiopäivät hyväksyi joulukuussa 1999 *Ruotsin kansallisia vähemmistöjä* koskevassa hallituksen esityksessä⁴ tehdyt ehdotukset. Sen jälkeen helmikuussa 2000 hallitus ratifioi *puiteyleissopimuksen*⁵ ja *vähemmistökielisopimuksen*⁶. Osana

⁴ Ruotsin kansalliset vähemmistöt (hallituksen esitys 1999/99:143).

⁵ Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kansallisten vähemmistöjen suojelusta (SÖ 2000:2).

⁶ Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja (SÖ 2000:3).

tätä työtä vuonna 2000 säädettiin *laki oikeudesta käyttää suomen kieltä ja meänkieltä hallintoviranomaisissa ja tuomioistuimissa*⁷.

4.1. Puiteyleissopimus

Puiteyleissopimukseen liittyneet valtiot sitoutuvat tunnustamaan, että kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus vapaasti ja ilman, että siihen puututaan, käyttää vähemmistökieltä yksityisesti ja julkisesti sekä suullisesti että kirjallisesti. Sopimuksen ratifiointin yhteydessä ilmoitettiin myös, että kansallisia vähemmistöjä ovat juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset.

4.2. Vähemmistökielisopimus

Vähemmistökielisopimus on tarkoitukseltaan kulttuurilähtöinen. Se edistää Euroopan monikulttuurisen perinnön ja monikielisyyden säilymistä ja kehittämistä maiden rajojen sisäpuolella. Valtiot katsovat, että perinteisten alueellisten kielten ja vähemmistökielten suojelu auttaa ylläpitämään ja kehittämään Euroopan kulttuurien monimuotoisuutta ja perinteitä. Jokainen valtio päättää, mitä kansallisia vähemmistökieliä sopimuksen perusteella suojellaan ja minkä tasoista suojelu on.

5. Ruotsin vähemmistöpolitiikka

Ruotsin vähemmistöpolitiikan tavoitteena on muun muassa suojata kansallisia vähemmistöjä, lisätä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan ja tukea vähemmistökieliä niin, että ne säilyvät elävinä. Kuten edellä mainittiin, Ruotsin kansallisia vähemmistöjä ovat juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Saamelaisilla on lisäksi erityisasema alkuperäiskansana Ruotsissa.

Kansalliset vähemmistökielimme ovat jiddiś, romanikieli, suomi, saame, meänkieli sekä näiden kielten variantit (murteet). Saameen, suomeen ja meänkieleen sovelletaan niiden historiallisesti vahvan maantieteellisen sidonnaisuuden vuoksi myös erityisiä alueellisia toimenpiteitä (hallintoalueet), kun taas jiddiś ja romanikieli eivät ole alueellisesti sidoksissa olevia kieliä Ruotsissa.

⁷ Laki oikeudesta käyttää suomen kieltä ja meänkieltä hallintoviranomaisissa ja tuomioistuimissa (SFS 1999:1176).

6. Julkisen vallan velvollisuudet

Hallitusmuoto⁸ sisältää ohjelmajulistuksen, joka koskee yhteiskunnan kansallisiin vähemmistöihin liittyvää toimintaa. Lainsäädännössä vahvistetaan muun muassa seuraavat julkisen vallan velvollisuudet:

- kielen ja kulttuurin edistäminen
- vaikutusmahdollisuuksien antaminen ja osallisuuden edistäminen
- syrjinnän ja haavoittuvuuden torjunta
- huolenpitoa, koulutusta ja omaa järjestäytymistä koskevien mahdollisuuksien antaminen.

Kaikkea asiaankuuluvaa lainsäädäntöä sovellettaessa on otettava huomioon vähemmistölaissa säädetyt julkisen vallan velvollisuudet.

7. Hallituksen vähemmistöpoliittiset tavoitteet

Hallitus esitteli vuonna 2009 uuden vähemmistöpoliittisen strategian⁹. Yleisesti ottaen hallitus keskittyy vähemmistöpolitiikassa muun muassa seuraaviin:

- kansallisten vähemmistöjen oikeuksia koskevan oikeudellisen sääntelyn selventäminen uudella lailla¹⁰, joka koskee koko maata
- Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen¹¹ ja vähemmistökielisopimuksen¹² paremman noudattamisen sekä seurannan varmistaminen
- kansallisten vähemmistöjen vaikutusmahdollisuuksien ja -vallan lisääminen
- kansallisten vähemmistöjen syrjinnän ja haavoittuvuuden torjunta
- kansallisten vähemmistökielten säilymisen edistäminen.

⁸ Hallitusmuodon 1 luvun 2 §.

⁹ Hallituksen esitys ”Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen – kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia” (hallituksen esitys 2008/09:158).

¹⁰ Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

¹¹ Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kansallisten vähemmistöjen suojelusta (SÖ 2000:2).

¹² Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja (SÖ 2000:3).

8. Toimintaa ohjaavat yleiset lait

Kansallisten vähemmistöjen oikeuksista säädetään Ruotsin lainsäädännössä pääosin kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetussa laissa (vähemmistölaki) sekä kielilain, koululain ja sosiaalipalvelulain säännöksissä. Myös muu lainsäädäntö, kuten syrjintälaki ja terveydenhuoltolaki, on tässä suhteessa olennaista.

8.1. Kielilaki (SFS 2009:600)

Kielilaisissa on ruotsin kieltä, kansallisia vähemmistökieliä ja ruotsalaista viittomakieltä koskevia säännöksiä. Lain tarkoituksena on muun muassa suojata ruotsin kieltä ja Ruotsin kielellistä monimuotoisuutta sekä yksityisen henkilön kielenkäyttömahdollisuuksia. Kielilain mukaan ruotsin kieli on Ruotsin pääkieli ja kansallisia vähemmistökieliä ovat suomi, jiddiš, meänkieli, romanikieli ja saame. Laissa säädetään myös, että julkisella vallalla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten suojelusta ja edistämisestä.

8.2. Laki (SFS 2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetussa laissa säädetään muun muassa kansallisista vähemmistöistä, kansallisista vähemmistökielistä, hallintoalueista ja oikeudesta käyttää vähemmistökieliä hallintoviranomaisissa ja tuomioistuimissa sekä tietyistä esikoulutoimintaan, vanhustenhuoltoon ja kouluun liittyvistä velvollisuuksista. Lisäksi laissa on säännöksiä seurannasta ja lain soveltamisesta.

Vähemmistölain yleiset eli perussuojaa koskevat säännökset ovat voimassa koko maassa, ja ne koskevat kaikkia viittä kansallista vähemmistöä. Lain 3–5 §:ää sovelletaan kaikkiin kansallisiin vähemmistöihin. Lain 6–18 c §:ssä on myös hallintoaluekuntia, kuten Finspångin kuntaa, koskevia erityisiä sääntöjä.

8.2.1. Yleiset säännökset

Kuntien ja maakäräjien on tiedotettava kansallisille vähemmistöille heidän tämän lain mukaisista oikeuksistaan ja julkisen vallan vastuusta sekä määräyksistä, joihin tässä laissa viitataan.

Julkisen vallan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia kulttuurinsa säilyttämiseen ja kehittämiseen Ruotsissa. Erityisesti on edistettävä lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä.

Hallintoviranomaisten on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin ja neuvoteltava vähemmistöjen kanssa tällaisista asioista sikäli kuin se on mahdollista. Neuvonpito on toteutettava siten, että

hallintoviranomainen käy jäsenettyä vuoropuhelua kansallisten vähemmistöjen kanssa, jotta niiden näkemykset ja tarpeet voidaan ottaa huomioon viranomaisen päätöksenteossa.

Hallintoviranomaisten on erityisesti edistettävä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja mahdollisuuksia neuvonpitoon heitä koskevissa asioissa sekä sovitettava nämä mahdollisuudet heidän edellytystensä mukaan.

Kuntien ja maakäräjien on hyväksyttävä vähemmistöpoliittista työtään koskevat tavoitteet ja suuntaviivat.

8.3. Koululaki (2010:800)

Ruotsin koululaki muuttui 1. tammikuuta 2019 siten, että lain 25 luvun 1 §:ää muutettiin ja lakiin lisättiin kaksi uutta pykälää, 8 luvun 12 a § ja 25 luvun 5 a §.

8.3.1. 8 luku. Esikoulu kansallisilla vähemmistökielillä

12 a §. Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) mukaiseen hallintoalueeseen kuuluvan kotikunnan on tarjottava lapselle paikka esikoulussa, jossa *koko* koulutus *tai olennainen osa* siitä on suomenkielistä, meänkielistä tai saamenkielistä, jos lapsen huoltaja sitä pyytää.

Esikoulupaikkaa lapselleen hakevalta huoltajalta on kysyttävä, haluaako hän paikan 1 momentissa tarkoitetussa esikoulussa.

8.3.2. 25 luku

1 §. Tässä luvussa säädetään

- esikoulun tai vapaa-ajankodin sijaan tarjottavasta pedagogisesta hoidosta (2 §)
- avoimesta esikoulusta (3 §)
- avoimesta vapaa-ajantoiminnasta (4 §)
- hoidosta aikana, jona esikoulu- tai vapaa-ajankotitoimintaa ei tarjota (5 §)
- muusta pedagogisesta toiminnasta kansallisilla vähemmistökielillä (5 a §)
- toimintaa koskevista yleisistä vaatimuksista (6–9 §)
- avustuksista (10–16 §).

8.3.3. Muu pedagoginen toiminta kansallisilla vähemmistökielillä

5 a §. Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) mukaiseen hallintoalueeseen kuuluvan kunnan, joka tarjoaa 2 tai 5 §:ssä tarkoitettua toimintaa, on pyrittävä tarjoamaan lapselle paikka *kokonaan tai olennaisin osin* suomenkielisessä, meänkielisessä tai saamenkielisessä toiminnassa, jos lapsen huoltaja sitä pyytää.

Jos kunta tarjoaa 2 tai 5 §:n mukaista toimintaa, sen on kysyttävä tällaiseen toimintaan paikkaa hakevalta huoltajalta, haluaako hän paikan suomenkielisessä, meänkielisessä tai saamenkielisessä toiminnassa.

Jos hallintoalueeseen kuuluva kunta järjestää 3 §:n mukaista avointa esikoulutoimintaa, sen on pyrittävä tarjoamaan toiminta kokonaan tai olennaisin osin suomen kielellä, meänkielellä tai saamen kielellä, jos sellaiselle on kysyntää.

8.4. Sosiaalipalvelulaki (2001:453)

Sosiaalipalvelulakia on muutettu seuraavasti:

5 luku 6 §. Sosiaalilautakunnan on perehdyttävä hyvin vanhusten elinolosuhteisiin kunnassa sekä annettava etsivässä toiminnassaan tietoa sosiaalipalvelun toiminnasta tällä alalla.

Kunnan on suunniteltava vanhuksille tarkoitettuja toimenpiteitä. Suunnittelussa kunnan on tehtävä yhteistyötä maakäräjien sekä muiden yhteiskunnallisten elinten ja organisaatioiden kanssa.

Kunnan on pyrittävä huolehtimaan siitä, että käytettävissä on suomen, jiddišin, meänkielen, romanikielen tai saamen kielen taitoista henkilöstöä silloin, kun se on tarpeen vanhustenhoidossa.

8.5. Syrjintälaki (2008:567)

1 luku 1 §. Tämän lain tarkoituksena on torjua syrjintää ja edistää muulla tavoin yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta tai muusta vakaumuksesta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai iästä riippumatta.

8.6. Terveystoimintalaki (2017:30)

”Terveystoiminnan toimijoilla tulee olla perustiedot kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä voidakseen kohdata heidät voimassa olevien säännösten mukaisesti.”

Terveystoimintalain¹³ ja potilaslain¹⁴ mukaan terveystoiminnan tavoitteena on **koko väestön** hyvä terveys ja hoito **yhtäläisin ehdoin**. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet saada terveystoiminnan palveluja riippumatta siitä, missä päin maata he asuvat, ja että esimerkiksi iällä, sukupuolella, aloitekyvyllä, koulutuksella, maksukyvyllä, **kansallisuudella tai**

¹³ Terveystoimintalain (2017:30) 3 luvun 1 §.

¹⁴ Potilaslain (2014:821) 1 luvun 6 §.

kulttuurieroilla ei saa olla vaikutusta näihin mahdollisuuksiin.

Terveystieteidenhuoltoa säädetään myös, että siellä, missä terveydenhuoltoa tarjotaan, on oltava hyvän hoidon antamiseen tarvittava henkilöstö, tilat ja välineet¹⁵.

Potilaslaissa säädetään myös¹⁶, että potilaalle annettavat tiedot on mukautettava potilaan iän, kypsyden, kokemuksen, **kielellisen taustan** ja muiden yksilöllisten edellytysten mukaan.

9. Puutteet ja mahdollisuudet

Tarkastaessaan Ruotsin vähemmistöpolitiikkaa vuosina 1999–2009 Euroopan neuvosto huomautti, että useilla aloilla oli suuria parannustarpeita ja että lisätoimenpiteet olivat välttämättömiä.

Hallitus esitteli näiden kokemusten pohjalta maaliskuussa 2009 uuden vähemmistöpoliittisen strategian, ja kesäkuussa 2009 valtiopäivät hyväksyi hallituksen esityksessä *”Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen – kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia”*¹⁷ tehdyt ehdotukset.

Hallituksen esityksestä kävi ilmi, että Ruotsi ei ole täyttänyt vähemmistöjä koskevia kansainvälisoikeudellisia sitoumuksiaan riittävän hyvin. Historiallisesti tarkasteltuna vähemmistöjä on sorrettu, ja heidät on jätetty näkymättömiin. Hallituksen johtopäätöksenä oli sen vuoksi, että tarvittiin tietoista työtä vähemmistölähtöisen ajattelutavan sisällyttämiseksi kuntien ja viranomaisten vähemmistöihin liittyvään työhön. Hallitus kirjoittaa lisäksi, että vähemmistöpolitiikan kehittäminen on jatkuva prosessi, jossa kansallisten vähemmistöjen vahvistamiseen ja suojaamiseen tähtäävien toimenpiteiden on oltava luonnollinen osa yhteiskunnan sitoumuksia kansalaisia kohtaan.

Varmistaakseen sitoumusten paremman noudattamisen valtiopäivät hyväksyi hallituksen esityksen, ja tammikuussa 2010 tuli voimaan *kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskeva laki*¹⁸, joka korvasi aiemmat vähemmistökieliä koskevat lait.

¹⁵ Terveystieteidenhuoltolain (2017:30) 5 luvun 2 §.

¹⁶ Potilaslain (2014:821) 3 luvun 6 §.

¹⁷ Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen – kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia (hallituksen esitys 2008/09:158).

¹⁸ Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

Vuonna 2017 käynnistettiin selvityksiä¹⁹ vähemmistöpolitiikan vahvistamiseksi, ja niiden tuloksena syntyi *vähemmistöpolitiikan vahvistamista* koskeva hallituksen esitys²⁰. Ehdotetut lakimuutokset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2019.

9.1. Hallituksen arvio

Vähemmistöpolitiikassa on vielä tehtävä työtä, jotta varmistetaan kansallisten vähemmistöjen oikeuksien noudattaminen.

Edistyksestä huolimatta monilla vähemmistöpolitiikan osa-alueilla on vielä paljon työtä tavoitteiden täyttymisen parantamiseksi. Kuten *vähemmistöpolitiikan vahvistamista* koskevassa hallituksen esityksessä²¹ todetaan, kansallisten vähemmistöjen oikeudet on turvattava, mikä auttaa noudattamaan täysimittaisesti Ruotsin kansainvälisiä ihmisoikeussitoumuksia. Kaikki käytävissä olevat seurantatoimet ja arvioinnit osoittavat, että tämä ei toteudu nykytilanteessa. Hallitus arvioi sen vuoksi, että jäljellä on vielä huomattavasti työtä kansallisten vähemmistöjen oikeuksien täysimittaisen noudattamisen varmistamiseksi. Vähemmistöpolitiikkaa on käsiteltävä kokonaisuutena.

Tähän tulee kuulua kolme yleistä osaa:

1. puitteet
2. koordinointi, kehittäminen ja seuranta
3. toimenpiteet.

Kehittämistyön tulee olla jatkuvaa, jotta vähemmistöpolitiikan täytäntöönpanoa voidaan tarkistaa juoksevasti.

10. Suomen kielen hallintoalue

Hallintoalueeseen kuuluvilla kunnilla on laajennettu vastuu Ruotsin kansallisten vähemmistökielten suojelusta ja edistämisestä²². Saamen, suomen ja meänkielen hallintoalueisiin kuului 85 kuntaa ja 15 maakäräjää/aluetta 1. helmikuuta 2019. Niistä 66 kuntaa ja 14 maakäräjää/aluetta kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen.

¹⁹ Seuraava askel? – vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (SOU 2017:60) sekä Seuraava askel? Osa 2 – ehdotus vähemmistöpolitiikan vahvistamisesta (SOU 2017:88).

²⁰ Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199).

²¹ Sama kuin edellä.

²² Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

10.1. Yhteenveto Finspångin kunnan velvollisuuksista

Suomen kielen hallintoalueeseen kuuluvalla Finspångin kunnalla on useita velvollisuuksia:

- edistää ja suojella suomen kieltä
- edistää ruotsinsuomalaisten mahdollisuuksia kulttuurinsa säilyttämiseen ja kehittämiseen
- hyväksyä vähemmistöpoliittista työtään koskevat tavoitteet ja suuntaviivat; hyväksytyistä tavoitteista ja suuntaviivoista on pyynnöstä annettava tietoa Tukholman läänin lääninhallitukselle, jolla on seurantavastuu
- tarjota kokonaan tai olennaisin osin suomenkielistä esikoulutoimintaa; kysyntä on selvitettävä kysymällä huoltajilta, haluavatko he paikan vähemmistökielisessä esikoulussa
- tarjota mahdollisuus saada koko vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoito tai olennainen osa siitä suomea osaavalta henkilöstöltä, jos henkilö sitä pyytää
- ottaa huomioon, että oikeus suomenkieliseen vanhustenhuoltoon kattaa vanhusten kulttuuri-identiteetin ylläpitämistä koskevat tarpeet
- tiedottaa avuntarpeen käsittelyn yhteydessä mahdollisuudesta saada vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoito suomen kielellä
- pyrkiä huolehtimaan siitä, että käytettävissä on suomen, jiddišin, meänkielen, romanikielen tai saamen kielen taitoista henkilöstöä silloin, kun se on tarpeen vanhustenhoidossa
- toteuttaa ruotsinsuomalaisiin liittyvää osaamista lisääviä toimia kunnan hallinnossa
- tarjota myös mahdollisuus saada koko vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoito tai olennainen osa siitä jiddiisiä, meänkieltä, romanikieltä tai saamea osaavalta henkilöstöltä, jos henkilö sitä pyytää ja jos kunnalla on käytettävissä kyseistä kieltä osaavaa henkilöstöä.

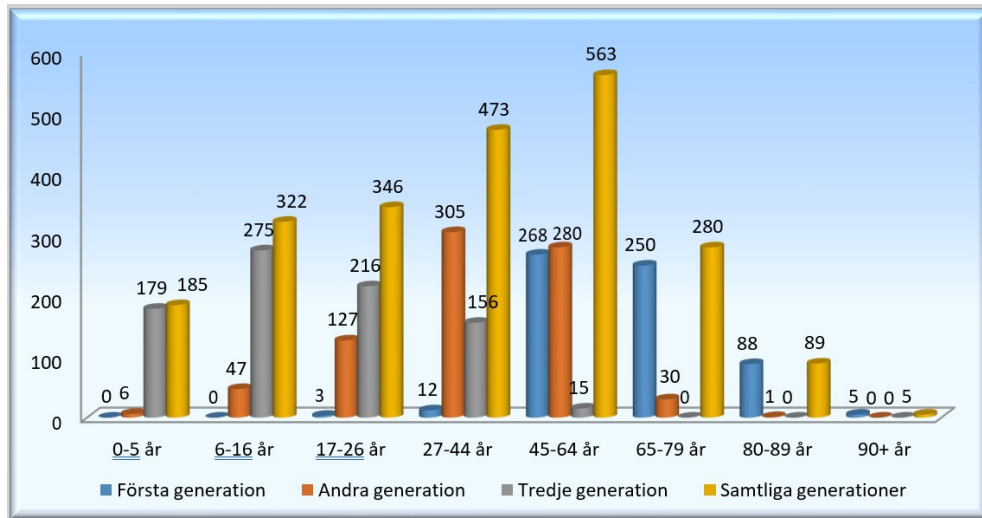
10.2. Kuvaus Finspångin kunnan tilanteesta

Finspångin kunnasta tuli osa suomen kielen hallintoaluetta 1. helmikuuta 2013. Kunta on näin ollen velvollinen noudattamaan vahvistettua vähemmistöpoliittista lainsäädäntöä. Suomalaisen kulttuurin edistämällä ja kehittämällä on samalla suuri merkitys kunnan kannalta, sillä se on suuri voimavara, joka on rikastuttanut Finspångin kuntaa ja rikastuttaa sitä edelleen nyt ja tulevaisuudessa. Finspångin kunnassa on ollut elävä suomenkielinen kulttuuri jo kauan: ensimmäinen maininta ruotsinsuomalaisista Finspångin kunnassa on vuodelta 1621. Finspångin kunnalla on ollut 5. elokuuta 2013 lähtien osa-aikainen virka (50 prosenttia kokoaikaisen työajasta), johon kuuluu vastuu suomen kielen hallintoalueeseen liittyvän työn kehittämisestä.

Ensimmäinen merkintä suomalaisesta asukkaasta Finspångissa on vuodelta 1621. Kattalan tila lienee yksi Finspångin ensimmäisistä suomalaistiloista, ja se on edelleen olemassa.

Ruotsin tilastokeskuksen (SCB) mukaan suomalaisia oli Finspångin kunnassa 31. joulukuuta 2017 yhteensä 2 263 (noin 10,5 prosenttia koko asukasmäärästä).

11. Valtionapu

Finspångin kunta saa valtionapua kunnalle suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä työstä aiheutuvien lisäkustannusten kattamiseen. Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun asetuksen²³ mukaan kunta voi käyttää valtionapua muun muassa seuraaviin tarkoituksiin:

- vuoropuhelu ja neuvonpito ruotsinsuomalaisten kanssa
- kartoitukset
- organisaation tarkastelu ja muutokset
- kulttuuriin ja kieleen liittyvät toimenpiteet
- alkuvaiheen toimenpiteet, esimerkiksi kirjallisuuden ja pedagogisen materiaalin hankinta
- tiedotustoimet ja käännökset
- ruotsinsuomalaisten kulttuurin ja kielen esiin tuominen

²³ Asetus (SFS 2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

- henkilöstökustannusten kattaminen osittain
- toimintasuunnitelman laatiminen.

12. Kielellinen tilanne

12.1. Suomen kielen historia

Suomi on suomalais-ugrilainen kieli, jota puhutaan Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa. Suomella ja esimerkiksi saamalla on yhteinen kantakieli, mutta suomen lähimpiä sukukieliä ovat karjala ja viro. Suomen kieltä on käytetty Ruotsissa niin kauan kuin Ruotsi on ollut olemassa.

Monet Ruotsiin 1500- ja 1600-luvulla muuttaneet suomalaiset vaihtoivat kielensä, mutta suomalaismetsissä asuvat metsäsuomalaiset pitäytyivät omassa ryhmässään ja onnistuivat pitkään, aina 1960-luvulle saakka, säilyttämään kielensä tai he olivat kaksikielisiä.

12.2. Suomen kieli nykyään

Ruotsinsuomalaiset ovat Ruotsin suurin kansallinen vähemmistö, ja Ruotsin tilastokeskuksen (SCB) tilastojen mukaan suomalaista syntyperää olevien ruotsalaisten määrä myös kasvaa. Joulukuun viimeisenä päivänä 2016 Ruotsissa asui 719 000 henkilöä (noin 7,2 prosenttia Ruotsin väestöstä), joiden vanhemmista vähintään toinen tai joiden isän tai äidin vanhempi oli syntynyt Suomessa. Suomea puhuvia on kuitenkin vain 200 000–250 000. Yhtenä selityksenä suomen kielen uhanalaisuudelle on enemmistökielen hallitseva asema ja yhteiskunnallinen tilanne.

Tavallisin skenaario suomenkielisellä alueella on se, että nykyvanhempien sukupolvi on menettänyt kielen, mutta monet vanhemmat ihmiset puhuvat edelleen suomea. Suomen kielen elvyttämistoimenpiteille arvioidaan olevan akuutti tarve, jotta kieli säilyisi edelleen.

Lainsäädäntö lisää vähemmistöjen oikeuksia yleisesti samalla kun toteutetaan aktiivisia elvytystoimia, esimerkiksi erilaisia suomen kieltä koskevia hankkeita.

13. Suomen kielen hallintoalueeseen liittyvä työ Finspångissa

Finspångin kunnalla on ollut elokuusta 2013 lähtien osa-aikainen virka (50 prosenttia kokoaikaisen työajasta), jossa tehtävänä on vastata suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä työstä.

Työtehtävät ovat vaihtelevia, ja niihin sisältyy muun muassa seuraavaa:

- vastuu neuvonpitokokousten toteuttamisesta (noin 4–6 kokousta vuodessa)
- Finspångin kunnan työntekijöille suunnattujen tiedotustoimien suunnittelu ja toteuttaminen
- Finspångin kunnan asukkaille suunnattujen tiedotustoimien suunnittelu ja toteuttaminen
- juoksevan hallinnollisen työn hoitaminen
- vähemmistöpoliittisen työn koordinointi lakien ja hallituksen esitysten mukaisesti
- suomen kielen elvytyksen suunnittelu kunnan ruotsinsuomalaista väestöä varten
- yhteydenpito muihin vähemmistöpolitiikan alalla toimiviin
- vastuu vuosittaisesta tarvekartoituksesta ja sen toteuttaminen
- vastuu raportoinnista Tukholman läänin lääninhallitukselle ja sen toteuttaminen
- vastuu budjetista
- peruskoulun 9. luokan ja lukion 1. luokan oppilaille suunnatun, kansallisia vähemmistöjä käsittelevän seminaarin suunnittelu ja toteuttaminen vuosittain yhteistyössä koulutussektorin kanssa.

13.1. Työn pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

- Tuodaan esiin suomalaista kulttuuria ja suomen kieltä, ja tehdään niistä elävä ja aktiivinen osa Finspångin kuntaa.
- Luodaan edellytykset kokonaan tai olennaisin osin suomenkielisen vanhustenhuollon tarjoamiselle.
- Selvitetään mahdollisuuksia tarjota kokonaan tai olennaisin osin suomenkielistä esikoulutoimintaa.

13.2. Työtä koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Laaditaan vuosittain selvitys suomenkielisen vanhustenhuollon, esikoulun ja kulttuurin sekä kielen elvytyksen tarpeesta ja käytetään sitä pohjana jatkuvalla tarkistamisella. Laaditaan kaikkia kunnan asukkaita koskeva tilannekuvas.
- Otetaan huomioon suomenkieliset ja heidän tarpeensa suunniteltaessa ja toteutettaessa lähinnä vanhustenhuollon, esikoulun ja kulttuurialan palveluja, mutta myös muita yhteiskunnallisia palveluja.
- Pyritään huolehtimaan siitä, että suomenkielisen hoidon saatavuus vanhustenhuollossa vastaa kysyntää.

- Pyritään huolehtimaan siitä, että suomenkielisen esikoulutoiminnan saatavuus vastaa kysyntää.
- Pyritään huolehtimaan siitä, että suomen kielen opetuksen saatavuus äidinkielenä vastaa kysyntää.
- Otetaan huomioon suomen kielen taito rekrytoitaessa uusia työntekijöitä. Mainitaan työpaikkailmoituksissa, että suomen kielen taito luetaan ansioksi.
- Kaikkien kunnan hallinnossa työskentelevien on oltava selvillä kansallisten vähemmistöjen oikeuksista ja kunnan velvollisuuksista. Järjestetään tiedotustilaisuus kunnan eri toiminnoissa, lastenhoidossa ja vanhustenhuollossa työskenteleville.
- Kaikille kunnassa asuville ruotsinsuomalaisille on tiedotettava heidän vähemmistölain mukaisista oikeuksistaan ja kunnan velvollisuuksista. Järjestetään tiedotustilaisuuksia kansalaisille.
- Tuodaan esiin ja kehitetään suomalaista kulttuuria Finspångissa.

14. Kunkin toiminta-alueen tilanteen kuvaus ja toimenpiteet

Kunkin osa-alueen osalta selostetaan, mitä laissa säädetään, mitkä ovat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet sekä mitä toimenpiteitä/suuntaviivoja sovelletaan jatkotyössä kyseisellä toiminta-alueella.

14.1. Ruotsinsuomalaisille suunnattu tiedotus sekä näkyvyyden lisääminen

Hallintoviranomaisten²⁴ on tarvittaessa tiedotettava kansallisille vähemmistöille heidän uuden lain mukaisista oikeuksistaan sopivalla tavalla.

Kunnan on myös edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia kulttuurinsa säilyttämiseen ja kehittämiseen Ruotsissa²⁵.

14.2. Tilanne Finspångin kunnassa

Kansallisten vähemmistöjen oikeuksista on tiedotettu useaan otteeseen paikallisissa lehdissä julkaistuissa ilmoituksissa, kunnan verkkosivustolla, Finns i

²⁴ Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) 3 §.

²⁵ Lain (2009:724) 4 §.

Finspång -messuilla sekä vierailuilla kunnan ruotsinsuomalaisten eri kohtaamispaikoissa.

14.2.1. Tiedotusta ja näkyvyyttä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Suomalaisen kulttuurin ja suomen kielen on oltava läsnä kunnassa. Ruotsinsuomalaisten nykyistä ja historiallista läsnäoloa sekä heidän kieltään ja kulttuuriaan on tuotava esiin Finspångin kunnassa osana ruotsalaista kulttuuriperintöämme.

14.2.2. Tiedotusta ja näkyvyyttä koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Lisätään näkyvyyttä Suomen lipun avulla Suomen itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta sekä ruotsinsuomalaisten lipun avulla ruotsinsuomalaisten päivänä 24. helmikuuta.
- Hankitaan kirjallisuutta kunnan vanhustenhuoltoa varten.
- Annetaan tietoa suomen kielen hallintoalueesta Finspångin kunnan verkkosivustolla.
- Huolehditaan ruotsinsuomalaisten oikeuksia koskevasta jatkuvasta sisäisestä tiedotuksesta kunnan hallinnossa ja poliittisessa organisaatiossa.
- Huolehditaan kunnan vähemmistöpolitiikan parissa tekemää työtä koskevasta sisäisestä ja ulkoisesta tiedotuksesta.
- Tehdään verkostoyhteistyötä Itä-Götanmaan alueen, Itä-Götanmaan läänin lääninhallituksen sekä läänin ja muun Ruotsin muiden hallintoaluekuntien kanssa.
- Järjestetään kansallisia vähemmistöjä koskevia teemapäiviä ja seminaareja peruskoulun oppilaille ja henkilöstölle sekä lukion oppilaille joka toinen vuosi.

15. Neuvonpito

Hallintoviranomaisten on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin ja neuvoteltava vähemmistöjen kanssa tällaisista asioista sikäli kuin se on mahdollista²⁶.

²⁶ Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) 5 §.

15.1. Neuvonpito jäsenettynä vuoropuheluna

Vähemmistöpolitiikan vahvistamista koskevan hallituksen esityksen²⁷ mukaan vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia on tarkoitus parantaa muun muassa neuvonpitoa koskevien muutettujen säännösten avulla.

Neuvonpito on toteutettava jäsenettynä vuoropuheluna kansallisten vähemmistöjen kanssa, jotta niiden näkemykset ja tarpeet voidaan ottaa huomioon viranomaisen päätöksenteossa. Esityksessään²⁸ hallitus selventää kansallisten vähemmistöjen vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia koskevia periaatteita. Hallitus toteaa muun muassa, että mahdollisuuksien on oltava todellisia, että näkemykset on otettava huomioon päätöksenteossa ja että oikeus vaikuttaa ja osallistua koskee sekä organisaatioita että yksityisiä henkilöitä. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää toteuttaa lisätoimia, jotta varmistetaan, että sekä kansallisilla vähemmistöillä että julkisella vallalla on edellytykset noudattaa näitä periaatteita.

15.2. Neuvonpito Finspångin kunnassa

Neuvonpito tapahtuu nykyään Finspångin Suomi-seuran ja Eläkeläisyhdistys Auran edustajien sekä suomenkielisten vanhustenhuollon työntekijöiden kanssa. Edustajien ikä on noin 40–73 vuotta. Tavoitteena on, että neuvonpitoryhmä on sekä sukupuolen että iän suhteen edustava.

15.2.1. Suomalaiset yhdistykset

Finspångin kunnassa on nykyään kaksi suomalaista yhdistystä, Finspångin Suomi-seura ja Eläkeläisyhdistys Aura.

Finspångin Suomi-seura

Finspångin Suomi-seura perustettiin vuonna 1960, ja siihen kuuluu nykyään noin 120 jäsentä. Jäsenten ikäjakauma on 3–97 vuotta. Suomi-seuralla on Finspångissa omat tilat osoitteessa Vallonvägen 20. Seura toimii kulttuurin parissa ja pitää yllä suomalaista kansanperinnettä, kansantanssia, historiaa ja huumoria. Seura järjestää useita kertoja viikossa sosiaalista kanssakäymistä ja erilaista toimintaa suomen kielellä, esimerkiksi tietokilpailuja, aivojumbppaa, tasapainoharjoittelua ja kortinpeluuta. Lisäksi järjestetään matkoja erilaisille kursseille, risteilyille ja Suomi-Ruotsi-maaotteluun. Eläkeläiset tekevät joka vuosi kevätretken, jolle myös Auran jäsenet ovat tervetulleita.

²⁷ Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199, s. 40–46).

²⁸ Sama kuin edellä.

Eläkeläisyhdistys Aura

Eläkeläisyhdistys Auran perustivat vuonna 1994 Finspångin Suomi-seuran jäsenet, jotka halusivat perustaa vain eläkeläisille tarkoitetun yhdistyksen. Osa yhdistyksen 26 jäsenestä kuuluu edelleen myös Finspångin Suomi-seuraan, joten heillä on kaksoisjäsenyys. Auralla ei ole omia tiloja, vaan se kokoontuu yhtenä päivänä viikossa vuokratiloissa. Yhdistys järjestää jäsenmatkoja, bingoa ja muuta yhdistystoimintaa.

15.3. Ruotsinsuomalaisten ja kunnan yhteistoimintaa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Vähemmistöryhmään kuuluvan on voitava tuntea, että häntä kohdellaan hyvin ja kunnioitetaan hänen ollessaan tekemisissä kunnan kanssa. Kansallisten vähemmistöjen on saatava vaikuttaa heitä koskeviin asioihin, ja vähemmistöjä koskevien asioiden yhteydessä on järjestettävä neuvonpitoja. Kunnan tietämystä suomalaisesta kulttuurista ja yhteisestä historiastamme lisätään.

15.4. Ruotsinsuomalaisten ja kunnan yhteistoimintaa koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Sijoitetaan nuorten ja nuorten aikuisten edustajia neuvonpitoryhmään ikädemokratian laajentamiseksi. On tärkeää saada tietää myös nuorempien ruotsinsuomalaisten toiveet ja tarpeet.
- Pyritään huolehtimaan siitä, että neuvonpitoryhmä on sekä sukupuolen että iän suhteen edustava.
- Järjestetään jäsenettyjä ja säännöllisiä neuvonpitokokouksia neljä kertaa vuodessa niin, että kunnan poliitikot ja päälliköt ovat paikalla yhdessä niistä. Läsnäolo näissä kokouksissa on priorisoitava.
- Järjestetään kerran vuodessa avoin tiedotustilaisuus, jossa on mukana kunnan poliitikoita ja asianomaisia päälliköitä. Läsnäolo näissä tilaisuuksissa on priorisoitava.

15.5. Neuvonpitokokouksen tehtävät

- avustaa toimintasuunnitelman tarkistamisessa
- käyttää esitysoikeutta
- valvoa ruotsinsuomalaisten etuja asioissa, jotka kuuluvat suomen kielen hallintoalueeseen liittyvään työhön
- vaikuttaa asioihin, jotka koskevat vähemmistöpoliittisiin toimenpiteisiin varattujen taloudellisten resurssien käyttöä

- huolehtia neuvonpidon aikana saatujen tietojen välittämisestä jäsenille

16. Kartoitukset

Tarkastaessaan Ruotsin vähemmistöpolitiikkaa Euroopan neuvosto huomautti, että Ruotsin kansallisia vähemmistöjä koskevien tilastojen puutteellisuus vaikeuttaa Ruotsin *puiteyleissopimukseen* ja *vähemmistökielisopimukseen* perustuvien sitoumusten seuraamista.

Ruotsin viranomaiset eivät rekisteröi väestön etnistä alkuperää yksityisyyteen liittyvistä syistä, eikä kansalliseen vähemmistöön samastuvien määristä ole sen vuoksi virallisia tilastoja. Tällaista rekisteröintiä ei myöskään ole tarkoitus ottaa käyttöön. Kunnalla on kuitenkin oltava tietoa vähemmistön tilanteesta alueella, jotta se voi panna täytäntöön vähemmistökielilain säännökset. Hallintoaluekuntien edellytetään sen vuoksi tekevän kartoituksia. *Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun asetuksen (SFS 2009:1299)* mukaan jokaisen kunnan on kartoitettava yhdessä kansallisten vähemmistöjen kanssa olemassa olevat tarpeet ja toimenpiteet kielten tueksi.

Kartoituksessa on noudatettava tietosuojaa-asetusta (GDPR). Asetuksen tarkoituksena on suojata ihmisten yksityisyyttä ja estää sen loukkaaminen henkilötietoja käsiteltäessä.

16.1. Kartoitukset Finspångin kunnassa

Finspångin kunnassa on tehty eri alojen kartoituksia eri aikoina. Vuonna 2013 kartoitettiin esikoulussa olevia lapsia, joiden juuret ovat Suomessa. Lähtökohtana oli silloin pelkkä nimi tai tieto siitä, että toinen tai kumpikin vanhempi on suomalaista syntyperää. Syksyllä 2013 selvitettiin kiinnostusta suomenkieliseen vanhustenhuoltoon kirjeillä, jotka oli osoitettu suoraan Suomessa syntyneille yli 69-vuotiaille henkilöille. Vuosina 2013–2014 kartoitettiin suomenkielistä henkilöstöä intranetissä olleiden ilmoitusten sekä vanhustenhuollossa tehtyjen henkilökohtaisten käyntien avulla.

Vuodesta 2016 lähtien kunta on tehnyt kartoituksia verkkokyselyn avulla. Kartoitukset ovat kattaneet kaiken suomen kielen hallintoalueeseen liittyvän työn. Kyselyn on voinut saada myös paperimuodossa. Kartoitus on tehty vuosittain, ja vastausaika on ollut suunnilleen marraskuun puolivälistä seuraavan vuoden helmikuun loppuun.

Kysely kattaa seuraavat osa-alueet:

- esikoulu ja koulu
- vanhustenhuolto
- vapaaehtoistoiminta

- kulttuuri
- kielen elvytys
- suomen kielen taitoinen henkilöstö.

16.2. Kartoituksia koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Kunnan on edelleen tehtävä työtä toimivan järjestelmän kehittämiseksi vähemmistöjen kielitaidon ja tarpeiden selvittämistä varten. Kartoituksen tarkoituksen tulee olla selvä kartoitusta tehtäessä. Kyseisessä tilanteessa on tärkeää ilmoittaa, että kartoitus tehdään vähemmistöjen kielen ja kulttuurin suojaamiseksi ja että vähemmistöjen omilla kokemuksilla on suuri merkitys. Yhtä tärkeää on myös tehdä selväksi, että osallistuminen on vapaaehtoista.

16.3. Kartoituksia koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Selvitetään vähemmistöjen tarpeet ja toiveet.
- Kartoitetaan kunnan työntekijöiden kielitaito.
- Kartoitetaan kielen elvytystarve.
- Kartoitetaan suomenkielisen toiminnan tarve lastenhoidossa ja vanhustenhuollossa.
- Kartoitus tehdään ensisijaisesti verkkokyselyn avulla, mutta kyselyyn voi pyydettyä vastata myös paperimuodossa.

17. Oikeus puhua suomea viranomaisen kanssa

Yksityisellä henkilöllä on oikeus käyttää suomen kieltä ollessaan suullisesti ja kirjallisesti yhteydessä kuntaan asiassa, jossa hän on osapuoli tai osapuolen edustaja²⁹. Jos henkilö käyttää suomen kieltä tällaisessa asiassa, viranomaisen on velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä.

Henkilöllä on oikeus saada kirjallinen suomenkielinen käännös annetusta päätöksestä ja päätöksen perusteluista. Hallintoviranomaisten on pyrittävä huolehtimaan siitä, että käytettävissä on kielitaitoista henkilöstöä.

²⁹ Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) 8–12 §.

Hallintoviranomaiset saavat päättää erityisistä ajoista ja paikasta suomen kieltä puhuvien henkilöiden vastaanottoa varten sekä erityisistä puhelinajoista.

Ei riitä, että viranomaisella on kielitaitoista henkilöstöä, vaan henkilöstöllä on oltava myös saapuvien asioiden käsittelyyn tarvittavat tiedot³⁰.

Jotta kunta voisi kohdella vähemmistökielisiä kansalaisia parhaalla mahdollisella tavalla, tarvitaan järjestystä, käytäntöjä ja selkeää tietoa. Puhelimitse, sähköpostitse ja henkilökohtaisilla käynneillä saapuvat asiat on koordinoitava niin, ettei kukaan jää väliinputoajaksi. Vastaanotossa ja vaihteessa on oltava valmius vastata vähemmistökielellä esitettyihin kysymyksiin tai ohjata niitä eteenpäin joko yhdistämällä suoraan sopivalle henkilölle tai ilmoittamalla käynti- tai puhelinajan³¹.

17.1. Tilanne Finspångin kunnassa

Finspångin kunnassa ei ole selkeää käytäntöä tai strategiaa sitä varten, miten kansallisena vähemmistönä olevat ruotsinsuomalaiset voisivat käyttää oikeuttaan asioida viranomaisten kanssa suomen kielellä. Vaihteessa ja vastaanotossa ei ole ketään, joka puhuu suomea. Tällaisten mahdollisten puhelujen käsittelyä varten ei myöskään ole mitään käytäntöjä. Viranomaisilla ei ole puhelinaikoja, jolloin vähemmistöön kuuluvat voisivat puhua suomea.

17.2. Oikeutta puhua suomea viranomaisten kanssa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Finspångin kunnan on oltava varautunut vastaamaan vähemmistökielillä suullisesti tai kirjallisesti. Laaditaan toimivat käytännöt, jotta ruotsinsuomalaisten oikeus käyttää suomen kieltä asioinnissa viranomaisten kanssa toteutuu.

17.3. Oikeutta puhua suomea viranomaisten kanssa koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Otetaan huomioon suomen kielen taito rekrytoitaessa uusia työntekijöitä ja mainitaan työpaikkailmoituksissa, että suomen kielen taito luetaan ansioksi.

³⁰ Julkaisusta "Nationella minoritetens rättigheter. En handbok för kommuner, landsting och regioner", 2013, s. 44.

³¹ Sama kuin edellä, s. 46.

- Määritetään aika, paikka ja puhelinaika suomenkielistä palvelua varten. Ilmoitetaan sen jälkeen selvästi, milloin, missä ja miten suomenkielistä palvelua tarjotaan.
- Laaditaan käytäntöjä ja helposti saatavilla olevaa tietoa, jotta kunnan vaihde ja muu henkilöstö tietävät, miten heidän on käsiteltävä asioita.
- Tiedotetaan asianomaiselle henkilöstölle laista³².
- Kartoitetaan kunnan hallinnon suomea puhuva henkilöstö.

18. Vanhustenhuolto

Vanhukset ovat vahvimpia kielen ja kulttuurin kantajia ja perinteiden vaalijoita. On tärkeää, että suomea osaavat vanhukset voivat jatkaa kielensä käyttöä. Se on tärkeää myös siksi, että viimeksi opittu kieli voi hävitä iän mukana, kun taas äidinkielen taito säilyy ja palautuu.

Myös ympäristö vaikuttaa suuresti vanhusten hyvinvointiin. Jos arkiympäristössä ei ymmärretä henkilöä ja hänen toiveitaan, vaarana on eristäytyminen. Eräs ongelma, johon kannattaa kiinnittää huomiota, on se, että lapset/lapsenlapset ovat voineet menettää vanhempiensa tai isänsä/äitinsä vanhempien kielen taidon. Viestintä ei silloin ole sellaista, että vanhuksen tarve ilmaista mielipiteensä ja tulla täysin ymmärretyksi voisi täytyä.

Ruotsinsuomalaisilla on hallintoaluekunnissa oikeus saada *kokonaan tai olennaisin osin* suomenkielistä palvelua ja hoitoa vanhustenhuollossa³³.

*Sosiaalipalvelulakia*³⁴ on täydennetty säännöksellä, jonka mukaan kunnan on pyrittävä huolehtimaan siitä, että käytettävissä on suomen, jiddišin, meänkielen, romanikielen tai saamen kielen taitoista henkilöstöä silloin, kun se on tarpeen vanhustenhoidossa.

Se, mikä on olennainen osa toimintaa, on ratkaistava kokonaisarvion perusteella. Arvio voi olla tarpeen tehdä eri tavoin sen mukaan, millainen ja kuinka laaja hoiva on kyseessä.

Tuntimäärälle, jonka kieltä osaava henkilöstö on käytettävissä, on annettava suuri merkitys. Muita merkityksellisiä seikkoja ovat henkilöstön kielitaidon taso sekä kielen läsnäolon rakenne ja ennakoitavuus vanhusten arjessa.

³² Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

³³ Lain (SFS 2009:724) 18 §.

³⁴ Sosiaalipalvelulain (SFS 2001:453) 5 luku 6 §, laki (2018:1369).

- Vanhuksilla tulee olla ainakin mahdollisuus puhua omaa kieltään henkilöstön kanssa useita kertoja viikossa.
- Henkilöstöllä tulee olla sellainen kielitaito, että se mahdollistaa mielekkään keskustelun vanhuksen kanssa.
- Vanhukselle tulee myös olla selvää ja hänen on voitava ennakoida, missä yhteyksissä ja tilanteissa hänen on mahdollista käyttää vähemmistökieltä.
- Arviointiin voi vaikuttaa myös muita tekijöitä, kuten hoivan kieliympäristö kokonaisuutena tai jatkuvuuden ja turvallisuuden tarve.

Kielen pelkkää symbolista läsnäoloa toiminnassa ei voida pitää riittävänä.

18.1. Nykytilanne Finspångin kunnassa

- Storängsgårdenissa on suomenkielinen osa ruotsinkielisellä osastolla. Nyt siellä asuu 4–6 suomea puhuvaa vanhusta.
- Täysin suomenkielistä osastoa ei ole suunnitteilla pitkällä aikavälillä, koska hakijoita ja suomea puhuvaa henkilöstöä ei ole riittävästi.
- Storängsgårdenissa on suomenkielistä päivätoimintaa yhtenä iltapäivänä viikossa, ja siellä käy noin 15 henkeä.
- Vanhusluotsi – joka vastaanottaa myös Fixartjänst-palvelua ja vapaaehtoistoimintaa koskevia tilauksia suomen kielellä – on tavoitettavissa puhelimitse tunnin ajan kahtena päivänä viikossa. Palvelua ei käytetä kovinkaan paljon.
- Kuljetuspalvelua voi tilata suomen kielellä tunnin ajan kahtena päivänä viikossa. Tätä mahdollisuutta ei ole käytetty sen jälkeen, kun se otettiin käyttöön noin kaksi vuotta sitten. Kunnalle ei aiheudu kustannuksia, koska nykyinen henkilöstö voi vastaanottaa puhelut varsinaisen työnsä ohella.
- Avun hakeminen ei ole mahdollista suomen kielellä. Ineran kanssa käydään parhaillaan keskustelua mahdollisuudesta käännättää sen omistamat hakulomakkeet.
- Päätöksiä ei anneta suomen kielellä, eikä valitusprosessia voi hoitaa suomeksi.
- Vanhusluotsin avulla on mahdollista olla suullisesti yhteydessä kuntaan suomen kielellä tiettyinä aikoina viikossa.

18.2. Vanhustenhuoltoa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

*"Hoivan saajan toimenpiteet suorittaa aina suomenkielinen henkilöstö, kun kyse on sosiaalisista toimenpiteistä ja yhteyksistä viranomaisiin, ja mahdollisimman moni toimenpide hoidetaan suomen kielellä, jos henkilö sitä haluaa."*³⁵.

Raportin mukaan Finspångin kunnassa

- perustetaan ruotsinkieliselle osastolle suomenkielinen osa lähiaikoina
- suunnitellaan täysin suomenkielistä osastoa pitkällä aikavälillä
- käynnistetään suomenkielinen päivätoiminta kokonaan tai osittain mahdollisimman pian
- mahdollistetaan avun hakeminen suomen kielellä, päätösten antaminen ja valitusprosessin hoitaminen suomeksi sekä suullinen yhteydenotto suomen kielellä tiettyinä aikoina viikossa.

18.3. Vanhustenhuoltoa koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Kartoitetaan vuosittain nykyiset ja tulevat tarpeet hoitotoiminnassa ja vanhustenhuollossa.
- Selvitettäessä mahdollisuutta erityisasuntoon tai kotipalveluun annetaan tietoa oikeudesta vähemmistöläinsäädännön mukaiseen vanhustenhuoltoon.
- Suomenkielisellä osastolla on oltava käytettävissä suomenkielistä henkilöstöä päivittäin, jos käyttäjillä on siihen tarvetta. Hankeryhmä seuraa jatkuvasti tämän toteutumista sekä kielellisen osaamisen hyödyntämistä, ja tulokset esitetään kirjallisesti vuosittaisessa arviointiyhteenvedossa ja raportissa 30. lokakuuta.
- Kyseisen asumismuodon yksikönpäällikkö laatii suunnitelman siitä, miten vanhukset voivat päästä osallisiksi suomalaisista perinteistä (esimerkiksi kieli, kulttuuri ja ruoka) kunnan hoitotoiminnan ja vanhustenhuollon kautta. Hankeryhmä seuraa jatkuvasti tämän toteutumista, ja tulokset esitetään kirjallisesti vuosittaisessa arviointiyhteenvedossa ja raportissa 30. lokakuuta.
- Yksikönpäällikkö pyrkii aktiivisesti huolehtimaan siitä, että asukkaat voivat katsoa suomalaisia TV-ohjelmia ja kuunnella suomalaisia radio-ohjelmia tai vastaavia ohjelmia.
- Hankitaan suomalaisia kirjoja ja lehtiä vanhainkoteihin, joissa niille on tarvetta.

³⁵ Toimenpidesuunnitelmasta "Vanhustenhuolto suomen kielen hallintoalueeseen kuuluvassa Finspångissa", 1.9.2014.

- Suunnitellaan täysin suomenkielistä osastoa pitkällä aikavälillä niin, että käytettävissä on selkeä toimintasuunnitelma, jos sellainen toteutetaan.
- Parannetaan suomenkielisen vapaaehtoisorganisaation rakennetta ja toimintatapoja nykyisessä vapaaehtoisorganisaatiossa, jotta vapaaehtoiset voivat vieraila suomea puhuvien vanhusten kodeissa tai asunnoissa ja tarjota seuraa ja erilaista toimintaa, esimerkiksi lukea heille tai pelata tai keskustella heidän kanssaan.
- Selvitetään vuosittain, onko kunnassa ruotsinsuomalaisia, jotka haluavat olla mukana ikääntyneitä ruotsinsuomalaisia koskevassa vapaaehtoistoiminnassa.
- Suomenkielisen vanhusluotsitoiminnan laatu on varmistettava. Puhelinaikana on oltava käytettävissä henkilöstöä, jolla on hyvä suomen kielen taito ja joka on hyvin perehtynyt vanhusluotsin tehtävään. Vanhusluotsin on oltava tavoitettavissa puhelimitse tiettyinä aikoina erillisessä työhuoneessa, jossa voidaan keskustella ilman vaaraa salassapitosääntöjen rikkomisesta. Lisäksi vanhusluotsin on osallistuttava toteuttamissuunnitelmien laatimiseen sekä esimerkiksi kotisairaanhoidon ja avuntarpeen käsittelijöiden toteuttamaan seurantaan ja kotikäynteihin. Hankeryhmä seuraa jatkuvasti tämän toteutumista, ja tulokset esitetään kirjallisesti vuosittaisessa arviointiyhteenvedossa ja raportissa 30. lokakuuta.
- Suomenkielistä avointa päivätoimintaa järjestetään yhtenä iltapäivänä viikossa, ja päivien määrää voidaan lisätä tarpeen mukaan. Hankeryhmä seuraa jatkuvasti tämän toteutumista, ja tulokset esitetään kirjallisesti vuosittaisessa arviointiyhteenvedossa ja raportissa 30. lokakuuta.
- Kaikki yksiköt jatkavat kielellisen osaamisen kartoittamista ja hyödyntämistä ja kannustavat suomen kieltä koskevan osaamisen kehittämiseen.
- Pyrittäessä varmistamaan, että vanhustenhuollossa on suomenkielistä henkilöstöä, on laadittava yhteinen pitkän aikavälin tavoite. Henkilöstön siirtämistä vapaaehtoisesti muista yksiköistä tulee harkita. Organisaation suomea puhuvan henkilöstön tarpeen täyttämiseksi henkilöstön rekrytoinnissa tulee käydä aina ilmi, että Finspång kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen ja että suomen kielen taito luetaan ansioksi.
- Suomen kieli on voitava valita osaamisalueeksi tilattaessa sijaisia vanhustenhuollon yksiköihin. Henkilöstöpoolin on sen vuoksi kartoitettava laajemmin uusien ja nykyisten sijaisten kielellistä osaamista.

Paikkaa suomenkielisten käyttäjien osastolla tarjotaan paikkatilanteen mukaan ja kunnan muiden erityisasumisen toteuttamista koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Sisäinen muutto kunnan erityisasunnosta vapaana olevaan toiseen asuntoon kyseisellä osastolla on mahdollista, jos paikkaa ei ole saatavilla heti erityisasunnon myöntämisen jälkeen.

19. Esikoulu

Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoimintaan, sen on tarjottava lapselle paikka kokonaan tai olennaisin osin suomenkielisessä, saamenkielisessä tai meänkielisessä toiminnassa, jos lapsen huoltaja sitä pyytää³⁶. Lisäksi on erityisesti edistettävä lapsen kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä³⁷.

Kansallisia vähemmistökieliä ovat suomi, saame, meänkieli, jiddiš ja romanikieli, ja julkisella vallalla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten suojelusta ja edistämisestä³⁸.

Monikielisyys on nähtävä vahvuutena. Tutkimus osoittaa, että kahden tai useamman kielen oppiminen ja hallinta parantaa edellytyksiä oppia myös muita kieliä. Lapsen kielen kehityksen ja myöhemmän kielellisen osaamisen ja identiteetin perusta luodaan esikouluiässä. Lapset ja nuoret ovat sen vuoksi avainryhmä suomen kielen aseman ja kielen säilymisen turvaamiseen tähtäävässä työssä.

Toinen tärkeä näkökohta on, että myös ruotsinkieliset lapset saavat mahdollisuuden tutustua suomen kieleen ja suomalaiseen kulttuuriin. Tietoisuus omasta kulttuuriperinnöstä ja osallistuminen muiden kulttuuriin auttaa lapsia kehittämään kykyään ymmärtää muiden ihmisten edellytyksiä ja arvoja ja eläytyä niihin.

19.1. Nykytilanne Finspångin kunnassa

Dunderbackenin esikoulussa on profiililtaan suomalainen osasto. Yksikään lapsi Finspångin kunnassa ei ole hakenut paikkaa sinne, joten suomenkielinen toiminta on pysähdyksissä.

Finspångin kunta on tiedottanut tästä suomalaisesta osastosta ja yrittänyt herättää kiinnostusta siihen monilla muilla tavoilla, mutta tuloksetta.

19.2. Esikoulua koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Esikoulussa pyritään aktiivisesti huolehtimaan siitä, että suomenkieliset lapset ja oppilaat saavat mahdollisuuden tulla kaksikielisiksi tai pysyä kaksikielisinä. Tämä

³⁶ Koululain (2010:800) 8 luvun 12 a §.

³⁷ Kielilain (2009:600) 4 §.

³⁸ Sama kuin edellä, 7–8 §.

edellyttää, että vanhemmat ovat selvillä lasten oikeuksista ja että äidinkielenopettajat ja esikoulun henkilöstö ovat osaavia.

Henkilöstöllä on oltava mahdollisuudet ja edellytykset työskennellä kaksi- tai monikielisten lasten parissa. Edellytyksenä on myös, että saatavilla on kirjallisuutta ja muuta pedagogisessa toiminnassa käytettävää materiaalia sekä materiaalia, joka antaa virikkeitä ja kehittää edelleen henkilöstön pedagogisia mahdollisuuksia.

Finspångin kunnan tulee harkita, lopetetaanko suomenkielistä esikouluosastoa koskevat toimenpiteet vuosien 2019 ja 2020 vaihteessa. Jos näin ei tapahdu, kiinnostus toimintaa ja sen käynnistymistä kohtaan on osoitettu selvästi.

19.3. Esikoulua koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Kartoitetaan esikouluhenkilöstön kielitaito.
- Kartoitetaan suomen kielen tarve esikoulutoiminnassa. Jos tarvetta on, lapsille on tarjottava kokonaan tai olennaisin osin suomenkielistä esikoulutoimintaa.
- Otetaan huomioon suomen ja muiden kansallisten vähemmistökielten taito rekrytoitaessa uusia työntekijöitä. Työpaikkailmoituksissa on hyvä mainita, että kansallisten vähemmistökielten taito luetaan ansioksi.
- Selvennetään esikoulutoiminnan tavoitteita vähemmistöille.
- Pyritään löytämään sopivia opettajia ja henkilöstöä, joilla on hyvä suomen kielen taito ja jotka tuntevat hyvin suomalaista perinnettä ja kulttuuria.
- Toiminnan tulee sisältää aineksia vähemmistökielten yhteyteen kuuluvasta kulttuurista ja perinteistä. Esikoulujen yhteyteen luodaan suomalaisia ympäristöjä.

20. Peruskoulu

Lapsilla ja nuorilla, joiden äidinkieli on muu kuin ruotsi, on oikeus äidinkielen opetukseen peruskoulussa. Suomen kielen opetusta on järjestettävä, vaikka oppilaita olisi vain yksi, vaikka oppilas ei osaisi kieltä ennestään ja vaikka kieltä ei käytettäisi päivittäiseen kanssakäymiseen kotona. Koulun päämies on velvollinen järjestämään kielen opetusta äidinkielenä, jos sitä varten on sopiva opettaja³⁹.

³⁹ Kouluasetus (SFS 2011:185).

20.1. Nykytilanne Finspångin kunnassa

Äidinkielen opetusta haluaa neljä lasta, joista kaksi on peruskoulussa ja kaksi lukiossa. Kahden muun lapsen huoltajat hakivat äidinkielen opetukseen, mutta he hylkäsivät tarjotun opetuksen, koska kello 15 oli liian myöhäinen ajankohta heille.

Finspångin kunnassa suomen kieltä opettaa äidinkielenä nyt henkilö, joka ei ole pätevä opettaja.

Kunnan on ollut hankala löytää pätevää henkilöstöä ja saada heidät jäämään, koska tunteja on niin vähän.

Nykyinen suomen kieltä äidinkielenä opettava henkilö on kolmas opettaja viiden vuoden aikana, mikä ei ole optimaalista lasten kannalta. Koska niin pätevän kuin epäpätevän opettajan palkkaaminen on ollut vaikeaa ja lähes mahdotonta, kunta ei ole useana lukukautena pystynyt tarjoamaan lainkaan suomen kielen opetusta.

20.2. Peruskoulun äidinkielenopetusta koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Finspångin kunnan on pystyttävä tarjoamaan äidinkielen opetusta kaikille kansalliseen vähemmistöön kuuluville oppilaille. Finspångin kunta pyrkii huolehtimaan siitä, että suomen kielestä ja suomalaisesta kulttuurista tulee luonnollinen osa koulutoimintaa.

20.3. Peruskoulun äidinkielenopetusta koskevat yleiset suuntaviivat/toimenpiteet

- Kartoitetaan peruskoulun ja lukion nykyiset ja tulevat tarpeet, jotka koskevat suomen kielen opetusta äidinkielenä.
- Finspångin kunnan tulee ennalta ehkäisevästi tutkia mahdollisuutta etäopetukseen tai mahdollisuutta tehdä naapurikuntien, esimerkiksi Norrköpingin kunnan, kanssa yhteistyötä suomen kielen opetuksessa äidinkielenä.
- Otetaan huomioon suomen kielen taito rekrytoitaessa uusia työntekijöitä. Työpaikkailmoituksissa on hyvä mainita, että suomen kielen taito luetaan ansioksi.
- Kartoitetaan nykyisen opettajakunnan suomen kielen osaamista.

21. Henkilöstön kehittäminen

”Jotta julkisella vallalla on mahdollisuus noudattaa kansallisten vähemmistöjen oikeuksien johdosta asetettavia vaatimuksia, on ratkaisevan tärkeää, että saatavilla

on henkilöstöä, jolla on kielellistä ja kulttuurista osaamista. Osaamisen saantiin liittyvän työn on sen vuoksi oltava strategista ja pitkäjänteistä. Tämän pohjalta on tärkeää, että kansallisissa vähemmistökielissä on tarjolla hyviä koulutusmahdollisuuksia.”

Hallituksen esityksessä⁴⁰ korostetaan hyvin vahvasti kuntien velvollisuutta tiedottaa kansallisille vähemmistöille heidän oikeuksistaan ja edistää kansallisten vähemmistöjen kieltä ja kulttuuria.

Perusedellytyksenä tämän toteutumiselle on, että vastaavat virkamiehet ovat perehtyneet riittävän hyvin *kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annettuun lakiin*⁴¹. Tietoa on luonnollisesti oltava myös muussa hallinnossa.

21.1. Nykytilanne Finspångin kunnassa

Vuosina 2013–2014 kartoitettiin suomenkielistä henkilöstöä ensisijaisesti intranetissä olleiden ilmoitusten ja vapaaehtoisten vastausten avulla. Erityisasumisen osalta kartoitusta tehtiin siten, että suomen kielen hallintoalueen parissa työskentelevä virkamies kävi henkilökohtaisesti asuinyksiköissä, joissa oli suomenkielistä henkilöstöä. Käyntien tarkoituksena oli tiedottaa vanhusten oikeuksista suomenkieliseen toimintaan sekä selvittää työntekijöiden halukkuutta puhua suomea vanhusten kanssa ja heidän tarvettaan mahdolliseen suomen kielen koulutukseen.

Suomen kielen hallintoalue on tarjonnut yhteistyössä Norrköpingin kunnan kanssa kolme erillistä suomen kielen kurssia hoitohenkilöstölle. Kurssit koostuivat kolmesta puolen päivän koulutuksesta Norrköpingissä. Kurseille osallistui yhteensä viisi vanhustenhuollon työntekijää.

21.2. Henkilöstön kehittämistä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

- Varmistetaan, että kunnan henkilöstö on perehtynyt hyvin *kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annettuun lakiin*⁴² sekä vähemmistöjen kulttuuriin, historiaan, kieleen ja lakisääteisiin oikeuksiin.
- Kartoitetaan, millaista kansallisten vähemmistökielten osaamista kunnan työntekijöillä on.

⁴⁰ Hallituksen esitys 2008/09:158 ”Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen – kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia”.

⁴¹ Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

⁴² Sama kuin edellä.

21.3. Henkilöstön kehittämistä koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Tiedotetaan kunnan asianomaiselle henkilöstölle ruotsinsuomalaisten oikeuksista ja kunnan velvollisuuksista.
- Otetaan huomioon suomen kielen taito rekrytoitaessa uusia työntekijöitä. Mainitaan työpaikkailmoituksissa, että suomen kielen taito luetaan ansioksi.
- Annetaan henkilöstölle mahdollisuus suomen kielen opiskeluun.
- Toteutetaan koulutustoimia, teemapäiviä tai tiedotustilaisuuksia, joiden tarkoituksena on lisätä kunnan henkilöstön ja yleisön tietämystä ruotsinsuomalaisten kielestä ja kulttuurista. Tällaisissa toimissa on otettava erityisesti huomioon lastenhoidossa, koulussa ja vanhustenhuollossa työskentelevä henkilöstö.
- Toteutetaan päälliköille ja hallinnon avainhenkilöille suunnattuja erityisiä koulutustoimia.

22. Kulttuuri

Kulttuuritoiminta on usein reitti uuteen tietoon, ja se edistää vuoropuhelua, vaikuttamista ja luomista. Koska kieli on kulttuurin kantaja, on tärkeää edistää eri tavoin suomalaisen kulttuurin ilmentymiä.

Kielilain⁴³ mukaan julkisella vallalla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten edistämisestä ja siitä, että kansallisilla vähemmistöillä on myös muutoin mahdollisuus kehittää kulttuuriaan Ruotsissa. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota lasten kulttuuri-identiteettiin ja kieleen.

22.1. Nykytilanne Finspångin kunnassa

Kunnassa on järjestetty monia erilaisia suomenkielisiä kulttuuritapahtumia niiden viiden vuoden aikana, joina kunta on kuulunut suomen kielen hallintoalueeseen. Tarjolla on ollut

- suomalaisia konsertteja ja muita musiikkitapahtumia
- suomalaisia elokuvia sekä lapsille että aikuisille
- suomalaista teatteria sekä Kulttuuritalossa että digitaalisena live-lähetystenä
- suomalaisia kirjailijavierailuja
- suomalaista lastenteatteria

⁴³ Kielilaki (2009:600)

- suomalainen näyttely
- juhlia itsenäisyyspäivänä, jouluna, äitienpäivänä ja ruotsinsuomalaisten päivänä.

22.2. Kulttuuria koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

Suomalaisen kulttuurin on oltava olennainen osa Finspångin kunnan kulttuuritarjontaa. Ruotsinsuomalaisten mahdollisuuksia kulttuurinsa säilyttämiseen ja kehittämiseen on edistettävä erilaisin kulttuuritoimenpitein. Erityisesti on edistettävä lasten kehitystä ja kulttuuria.

22.3. Kulttuuria koskevat yleiset suuntaviivat ja toimenpiteet

- Innostetaan järjestämään suomen kieleen keskittyviä kulttuuritapahtumia, joissa tuodaan esiin suomen kieltä.
- Järjestetään suomen kieltä ja kulttuuria käsitteleviä seminaareja, luentoja ja teemapäiviä yleisölle ja kunnan työntekijöille.
- Järjestetään tiedotus- ja luentoiltoja suomenkieliselle väestölle ja yleisölle.
- Järjestetään elokuva-, teatteri-, musiikki- ja kirjallisuustapahtumia.
- Kirjaston ja koordinaattorin on pidettävä jatkuvasti silmällä julkaistua uutta lapsille ja aikuisille suunnattua suomenkielistä kirjallisuustarjontaa, jota tulisi hankkia.
- Luodaan uusia kohtaamispaikkoja ja kieliareenoja ja edistetään toimintaa, joka nostaa esiin suomalaista kulttuuria ja suomen kieltä.
- Tiedotetaan vuoden aikana toimenpiteistä ja otetaan vastaan ideoita ja näkemyksiä kutsumalla kunnan suomenkielinen väestö kieltä, kulttuuria ynnä muuta käsittelevään avoimeen neuvonpitokokoukseen.

23. Suomen kielen elvyttäminen

”Kansallisten vähemmistökielten tukeminen niin, että ne säilyvät elävinä, merkitsee sitä, että kansallisille vähemmistöille on annettava mahdollisuuksia omaksua, käyttää ja kehittää äidinkieltään ja kehittää oma kulttuuri-identiteetti. Kansallisten vähemmistöjen on voitava siirtää vähemmistökielensä ja kulttuurinsa seuraavalle sukupolvelle. Kansalliset vähemmistökielet, jotka ovat osa yhteistä

kulttuuriperintöä, on voitava säilyttää ja niitä on voitava kehittää elävinä kielinä Ruotsissa.”⁴⁴

Kansalliset vähemmistökielet ovat jo pitkään menettäneet jalansijaa Ruotsissa. Kieliä puhuu yhä harvempi, ja suomi on vaarassa hävitä kokonaan. Enemmistökieli on hallitseva useimmissa yhteyksissä, ja vähemmistökielet kehittyvät heikosti muun muassa uusien termien suhteen. Vähemmistöjen kielitaito heikkenee entisestään, ja samalla heikkenee mahdollisuus siirtää kieli edelleen seuraavalle sukupolvelle. Sukupolvien välisestä kielellisestä ketjusta tulee yhä heikompi. Kielenvaihtoprosessi on käännettävä toiseen suuntaan, ja kansallisten vähemmistökielten elvyttäminen on saatava käyntiin.

Elvyttäminen merkitsee sellaisten toimien toteuttamista, että uhanalainen kieli alkaa saada jalansijaa uudelleen muun muassa, kun yhä useampi ryhtyy puhumaan sitä. Kielen aseman parantaminen ja kieltä paremmin säilyttävän ilmapiirin luominen vaatii suurta panostusta yhteiskunnalta. On tärkeää, että vähemmistöt osallistuvat itse elvytystyöhön ja ovat kiinnostuneita siitä.

23.1. Nykytilanne Finspångin kunnassa

Finspångin kunta on järjestänyt suomen kielen kursseja vuodesta 2014 lähtien. Kurssien kohderyhmänä ovat olleet kunnassa asuvat ruotsinsuomalaiset, jotka ovat menettäneet suomen kielen kokonaan tai osittain. Mukana on ollut myös sellaisia kunnan työntekijöitä, joilla ei ole suomalaisia juuria mutta jotka haluavat kyetä puhumaan suomea työssään. Joillain kurssilaisilla ei ole ollut siteitä Suomeen, eivätkä he ole olleet kunnan palveluksessa, vaan he ovat olleet vain kiinnostuneita oppimaan suomen kieltä.

Kurssi on ollut tauolla kaksi kautta, koska sille ei ollut vetäjää. Marraskuusta 2018 lähtien kurssi on ollut taas käynnissä.

Lapsille ja nuorille suunnatuilla toimilla ei ole ollut vaikutusta. Näiden viiden vuoden aikana, joina kunta on kuulunut suomen kielen hallintoalueeseen, on kokeiltu satutunteja, palapelitunteja, lastenteatteria, lastenelokuvaa, lastenkonsertteja ja ilmaisen kirjapaketin jakamista.

Tulokset ovat olleet masentavia:

- Elokuva: kolmesta esityksestä kahdessa ei ollut yleisöä. Kolmanteen esitykseen tuli neljä lasta.
- Lastenteatteri: paikalla ei ollut yhtään lasta.

⁴⁴ Hallituksen esitys 2008/09:158 ”Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen – kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia”, s. 46.

- Satutunti: ensimmäisellä kerralla paikalla oli kaksi lasta, toisella kerralla yksi lapsi, ja noin viidellä kerralla ennen toiminnan lopettamista lapsia ei ollut yhtään.
- Palapelitunnit: osallistujia ei ollut noin viitenä kertana, joten toiminta lopetettiin.
- Konsertti: ensimmäisellä kerralla paikalla oli 2–3 lasta, toisella kerralla ei yhtään.
- Kirjapakettia on yritetty jakaa suomalaistaustaisille lapsiperheille. Vain kaksi perhettä otti yhteyttä kuntaan ja halusi saada paketin.
- Kielipakettia on yritetty jakaa, mutta kukaan ei ole ollut kiinnostunut.
- Kielisiirtola lapsiperheille yhteistyössä Oxelösundin ja Norrköpingin kuntien kanssa: Finspångin kunnasta ei tullut yhtään ilmoittautumista.

23.2. Suomen kielen elvyttämistä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet ja osatavoitteet

- Käännetään kielteinen kienvaihtoprosessi toiseen suuntaan ja jatketaan vähemmistökielen elvyttämisyrittäystä.
- Paikannetaan lapset ja nuoret, jotka ovat kiinnostuneita tutustumaan suomen kieleen ja suomalaiseen kulttuuriin esimerkiksi erilaisen lasten- ja nuortenkulttuurin kautta.

23.3. Suomen kielen elvyttämistä koskevat yleiset suuntaviivat/toimenpiteet

- Luodaan ruotsinsuomalaisille suomen kielen areenoja, esimerkiksi kielikursseja ja kielikahviloita, joilla on mukana koko perhe.
- Järjestetään kielen peruskurssi kunnan työntekijöille ja yleisölle.
- Annetaan tukea ja apua erilaisten kielitoimien edistämiseen.
- Suomen kielen taito luetaan ansioksi kunnan hallinnossa.

24. Taloudelliset resurssit ja rahoitus

Kunnat ja maakäräjät saavat vuosittain valtionapua. Valtionapu on tarkoitettu käytettäväksi lisäkustannuksiin, joita kunnille ja maakäräjille aiheutuu *kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain*⁴⁵ mukaisten yksityisille henkilöille kuuluvien oikeuksien johdosta, sekä toimenpiteisiin suomen, meänkielen

⁴⁵ Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

ja saamen kielen käytön tukemiseksi. Valtionapu kuuluu kohdennettujen valtionvarojen piiriin. Vuonna 2018 Finspångin kunta sai 660 000 kruunua suomen kielen käyttöön kohdennettua valtionapua.

24.1. Seuranta ja raportointi

Saamelaiskäräjät ja Tukholman läänin lääninhallitus seuraavat hallituksen toimeksiannosta lain soveltamista kunnan koko työssä⁴⁶. Kaikessa hallinnossa on käytettävä standardoitua mallia. Finspångin kunta on velvollinen raportoimaan Tukholman läänin lääninhallitukselle vuosittain.

24.2. Nykytilanne Finspångin kunnassa

Finspångin kunta on käyttänyt vuodesta 2013 lähtien koko määrän ylittämättä sitä. Suurin osa rahoista on mennyt koordinointiin, muun muassa suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä työstä vastaavan virkamiehen palkkakustannuksiin. Toiseksi suurin kustannuserä on ollut kieleen ja kulttuuriin liittyvä toiminta ja kolmanneksi suurin vanhustenhuolto, johon sisältyvät kohtaamispaikkaan ja vanhusluotsiin liittyvät henkilöstökustannukset.

24.3. Seurantaa ja raportointia koskevat yleiset suuntaviivat

Kukin asianomainen kunnan sektori raportoi suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä työstä vastaavalle

- meneillään olevasta työstä ja ehdottaa tarvittaessa muutoksia
- suomenkielisten toimenpiteiden tarpeesta sekä toiminnassa toteutetuista toimenpiteistä.

Suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä työstä vastaava raportoi Tukholman läänin lääninhallitukselle vuosittain,

- kuinka paljon ja mihin valtionapua on käytetty.

⁴⁶ Kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun asetuksen (2009:1299) 2, 11 ja 12 §.

25. Viitteet

Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kansallisten vähemmistöjen suojelusta (SÖ 2000:2) Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja (SÖ 2000:3)

Kielilaki (2009:600)

Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä Asetus (2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä Kouluasetus (SFS 2011:185)

Sosiaalipalvelulaki (2001:453)

Kuulutus (1974:152) päätetystä uudesta hallitusmuodosta Tunnustamisesta vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen –

kansallisia vähemmistöjä koskeva hallituksen strategia (hallituksen esitys (2008/09:158) Ruotsin kansalliset vähemmistöt (hallituksen esitys 1998/99:143)

Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199)

Julkaisu ”Nationella minoriteteters rättigheter – en handbok för kommuner, landsting och regioner” Tietosuojaa-asetus (GDPR, General Data Protection Regulation)

26. Liitteet

Liite 1. Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (SFS 2009:724)

Liite 2. Asetus kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (SFS 2009:1299)

Liite 3. Vähemmistöpolitiikan vahvistaminen (hallituksen esitys 2017/18:199)